

Bijlage 2:

Notities Powerpoint

Bij les 1

Begraven of cremeren (slide 2)

Ter inspiratie voor het klassengesprek:

Oude tradities in Nederland: in een kist, zwarte kleding, koffie en cake

Nieuwe tradities in Nederland bijvoorbeeld: begraven met het gezicht richting Mekka, in doeken en binnen 24 uur, cremeren en verstrooien van as boven stromend water (hindoeïsme)

Wat zou dit zijn? (slide 3)

Wat we hebben gezien is dat er nu op de wereld vele verschillende manieren zijn om een overledene de laatste eer te bewijzen. Ook vroeger had men eigen manieren en tradities om mensen te begraven. En het bijzondere is dat we daar nog resten van terug kunnen zien! Op het plaatje staat de gereconstrueerde grafheuvel van Amerongen. Zo zag 4000 jaar geleden een grafmonument eruit. Er zijn in de omgeving en in provincie Utrecht resten gevonden van grafheuvels van duizenden jaren oud. Onder de heuvels zijn mensen begraven..

Ongeveer 4500 jaar geleden (2850-2450 voor Christus) ontstaat in Nederland de grafheuveltraditie, en dat ging zo:

Eén persoon werd begraven in een kuil in de grond. Hij werd op zijn zij gelegd met opgetrokken benen. Als laatste werd er boven het graf een grote ronde heuvel gebouwd met zand en plaggen (stukken grond met heide of gras), en zo ontstond de grafheuvel.

In de grafheuvel (slide 4)

In het graf van de dode werden ook allerlei spullen gezet: kleding, grote bekers met eten en drinken en wapens van steen. Op de plaatjes staan een standvoetbeker (2850-2450 voor Chr.) een vuurstenen mes (zonder handvat) en een strijdhamer (zonder handvat). Waarschijnlijk dachten de nabestaanden dat de dode deze spullen nodig had in het hiernamaals. In het begin van de grafheuveltraditie (4500 jaar geleden) werd niet iedereen onder een grafheuvel begraven. We denken dat alleen belangrijke of bijzondere personen herinnerd werden met een grafheuvel. Waarom deze personen gekozen werden, weten we niet precies. De krijgshaftige aard van grafgiften, wapens zoals strijdhamers, hamerbijlen, messen doen vermoeden dat het mannen waren, misschien leiders in de strijd of dappere krijgers, of misschien priesters van een krijgshaftige god? Maar er kunnen ook andere bijzondere kwaliteiten van de persoon zijn, die wij niet kennen, hebben meegespeeld...

Bijlage 2:

Vervolg

Om en op de grafheuvel (slide 5)

Later (in de Bronstijd tussen 2000 en 800 voor Chr.) werd bijna iedereen in grafheuvels begraven. Dit konden skeletbegrovingen zijn, maar ook vaak begraving van crematieresten in urnen.

Ook werden er mensen in al eerder gebruikte heuvels begraven. Sommige grafheuvels zijn wel 3000 jaar lang gebruikt als begraafplaats. De grafheuvels werden een plaats van herinnering aan de voorouders. We gaan ervan uit dat er rond grafheuvels allerlei rituelen plaatsvonden.

Bij begrafenissen, maar ook ter herinnering en verering van de voorouders. We hebben resten van vuren en maaltijden gevonden. We weten niet precies wat mensen deden bij de heuvels.

Welke rituelen kun jij bedenken?

Nieuwsgierig geworden? (slide 7)

De stippen op de kaart van Nederland geven de locaties van nog bestaande grafheuvels aan. Ook in het westen van Nederland zijn grafheuvels geweest, maar deze bestaan niet meer.

